

Maria Callas (2 grudnia 1923 w Nowym Jorku - 16 września 1977 w Paryżu)

*Ta śpiewaczka grecko-włoska,
"La Divina", czyli "Boska",
o syrenim głosie,
o niezwykłym losie,
Medea, Aida, Tosca...*

(ebs)

Maria Callas - grecka śpiewaczka operowa (sopran) o międzynarodowej sławie. Nazywana była "primadonną stulecia", "primadonna assoluta" i "La Divina" ("Boska"). Była primadonną mediolańskiej *La Scali* (najczęstsze występy w latach 1951-1958) i Metropolitan Opera w Nowym Jorku. Była obdarzona sopranem dramatycznym (soprano drammatico d'agilità) ze zdolnością do wykonywania partii koloraturowych.

<https://www.youtube.com/watch?v=bD8Frs9EB58>

Urodziła się jako Cecilia Sophia Anna Maria Kalogeropoulou 2 grudnia 1923 w Nowym Jorku, dziecko greckich emigrantów. Rodzice Callas - Georges Kalogeropoulos, farmaceuta i Evangelia Dimitriadou - pobrali się w 1916 w Atenach. W Grecji urodziło się dwoje ich dzieci: córka Iakinti zwana Jackie (*1917) i syn Vasilis, który zmarł w dzieciństwie (1919-1922).

W 1923 Kalogeropoulosowie wyemigrowali do Nowego Jorku, gdzie po czterech miesiącach od przyjazdu urodziła się ich druga córka. Na chrzcie w prawosławnej katedrze na Manhattanie nadano jej imiona Maria Anna Zofia Cecylia. Ze względów praktycznych Kalogeropoulos zmienił nazwisko na Callas, pod tym nazwiskiem znana była później Maria, choć w czasie pobytu w Grecji posługiwała się nazwiskiem Kalogeropoulou.

Od wczesnego dzieciństwa Marii matka starała się rozwijać jej zdolności śpiewacze, zapewniając jej prywatne lekcje.

W 1937 Evangelia postanowiła wrócić wraz z córkami do Grecji; Georges pozostał w Ameryce i wspierał rodzinę finansowo. Maria została przyjęta do Konserwatorium Narodowego w Atenach, w Maria wystąpiła w dorocznym koncercie studenckim i jako zaledwie 15-latką zdobyła pierwszą nagrodę. I tak zaczęła się jedna z największych karier śpiewaczek stulecia.

Od września 1939 Callas uczyła się w Konserwatorium Ateńskim pod kierunkiem Elviry de Hidalgo, znakomitej hiszpańskiej śpiewaczki i nauczycielki.

W lutym 1941 Callas wystąpiła po raz pierwszy na profesjonalnej scenie, śpiewając w Operze Ateńskiej drugoplanową partię Beatrycze w operetce "Boccaccio von Suppégo". Zarówno krytyka jak publiczność przyjęły występ bardzo dobrze. W sierpniu 1941, na tej samej scenie, Callas zaśpiewała po raz pierwszy partię tytułową w "Tosce", odnosząc sukces i w wieku 17 lat stając się jedną z czołowych śpiewaczek greckich.

W latach 1942-43 występowała w koncertach z bardzo zróżnicowanym repertuarem arii i pieśni oraz kilkakrotnie w "Tosce".

We wrześniu 1945 zdecydowała się na powrót do Nowego Jorku.

Po powrocie do Nowego Jorku Callas wystarała się o przesłuchanie u dyrektora Metropolitan Opera. Zaproponowano

jej występy w dwóch partiach: Leonory w "Fideliu" (w angielskiej wersji językowej) i Cio-cio-san w "Madame Butterfly" Pucciniego. Obie propozycje odrzuciła, pierwszą ze względu na język wykonania, drugą - ze względu na swoją tuszę (była wówczas zbyt tęga na delikatną młodzieżową bohaterkę opery).

Kolejne przesłuchanie - dla Opery w San Francisco - zakończyło się odmową angażu. Niepowodzeniem zakończyły się także przygotowania do wystawienia w 1947 w Chicago "Turandot" Pucciniego z Callas w partii tytułowej. Wiosną 1947 Callas zdobyła kontrakt na cztery przedstawienia "Giocondy" Ponchiello otwierające sezon w *Arena di Verona* i w czerwcu udała się w podróż do Włoch.

3 sierpnia 1947 Callas zadebiutowała we Włoszech pod batutą jednego z największych dyrygentów operowych XX w., Tullio Serafina. Publiczność i krytyka przyjęły artystkę entuzjastycznie. W grudniu 1947 z powodzeniem wystąpiła w weneckim *Teatro La Fenice* jako Izolda w "Tristanie i Izoldzie" Wagnera, w styczniu 1948, w tym samym teatrze - jako Turandot, również odnosząc sukces.

30 listopada 1948 po raz pierwszy w swej karierze zaśpiewała we florenckim *Teatro Comunale* partię Normy w "Normie" Belliniego, która stała się jedną z najważniejszych ról w jej repertuarze.

21 kwietnia 1949 Callas poślubiła bogatego włoskiego przemysłowca Giovanniego Battistę Meneghiniego, z którym związana była od przyjazdu do Włoch. Przez cały czas ich związku i małżeństwa Meneghini pełnił także rolę agenta żony, rezygnując z prowadzenia własnych interesów.

21 kwietnia 1950 debiutowała w *La Scali* partią Aidy, zyskując przychylną opinię za stworzenie przekonującej psychologicznie postaci, lecz wzbudzając krytykę barwą głosu. Latem po raz pierwszy wystąpiła w Meksyku, w "Normie", "Aidzie", "Tosce" i "Trubadurze" Verdiego, odnosząc wielki sukces. Meksykański występ w partii Aidy zasłynął finałem II aktu, w którym Callas w scenie zbiorowej zaśpiewała trzykreślne "es", wzbudzając entuzjazm tamtejszej publiczności, szczególnie ceniącej u śpiewaków wysokie dźwięki.

W styczniu 1951 występując we Florencji włączyła do repertuaru jedną z najważniejszych partii swojej kariery - Violetkę w "Traviacie" Verdiego.

Rosnąca sława Callas i interwencja Arturo Toscaniniego, który zamierzał obsadzić ją jako "Lady Makbet" w Makbecie Verdiego zmusiły wreszcie niechętnego jej dyrektora *La Scali* Antonia Ghiringhella do zaproponowania śpiewaczce kontraktu. Pierwszy sezon w *La Scali* był wielkim sukcesem śpiewaczki i ugruntował jej pozycję jako jednej z największych gwiazd ówczesnej sceny operowej.

Wiosną 1953 we Florencji po raz pierwszy kreowała kolejną swoją koronną partię - Medeę w "Medei" Cherubiniego.

W latach 1953-1954 artystka przeszła wielką metamorfozę zewnętrzną - pozbyła się nadwagi, dodając do swoich walorów urodę i elegancję. Kolejne lata przyniosły jej kolejne znaczące role.

Pod koniec roku 1957 otworzyła sezon w *La Scali* nową w jej repertuarze partią Amelii w "Balu maskowym" Verdiego. W 1958 ponownie występowała w Metropolitan Opera. Konflikt z dyrektorem *La Scali* Ghiringhellim spowodował, że nie podpisano kontraktu na kolejny sezon, na skutek sporów repertuarowych nie doszło również do jej planowanych występów w Metropolitan Opera w sezonie 1959-60.

W 1960 wystąpiła w Grecji, śpiewając partie Normy i Medei w antycznym teatrze w Epidaurosie. Powróciła także na scenę *La Scali* w ostatniej nowej partii w karierze - jako Paulina w operze Donizettiego "Poliuto".

Zbyt intensywna aktywność zawodowa oraz problemy w życiu osobistym Callas sprawiły, że na przełomie lat 50. i 60. zaczęły występować u niej problemy z głosem, które z czasem zaczęły się nasilać. W tym czasie nawiązała romans z Arystotelesem Onasisem, czego skutkiem było orzeczenie separacji z Meneghinim (ostatecznie

małżeństwo to zakończyło się unieważnieniem w 1966).

<https://www.youtube.com/watch?v=4wzxM5GPdbQ>

Znacznie ograniczyła swoją aktywność zawodową, występując tylko kilka-kilkanaście razy w roku. W 1964 po raz pierwszy pojawiła się na scenie Opery Paryskiej - jako Norma. W 1965 na tej samej scenie wykonała partię Toski, w której wystąpiła także w Metropolitan Opera. 5 czerwca 1965 wystąpiła po raz ostatni na scenie śpiewając Toskę w Covent Garden.

W następnych latach Callas kilkakrotnie planowała powrót na scenę, zamiary te jednak z różnych powodów nie powiodły się. Nie doszło także do realizacji filmowej wersji Toski, do produkcji której przystąpiono w 1965. W 1968 rozpadł się związek Callas z Onasisem. Onasis ożenił się z wdową po prezydencie Kennedy'm, Jackie.

Triumfem Callas jako aktorki dramatycznej była tytułowa rola w filmie "Medea" Piera Paola Pasoliniego z 1969 według tragedii Eurypidesa.

<https://www.youtube.com/watch?v=sqMFPhpuU9E>

W 1973 i 1974 wystąpiła w recitalach z Giuseppe di Stefano, swoim wielokrotnym partnerem scenicznym, w Niemczech, Hiszpanii, Francji, Holandii, Włoszech, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Korei Płd i Japonii. Ostatni jej występ miał miejsce w Sapporo 11 listopada 1974.

Próbowała się jako reżyser, wystawiając w La Scali operę Giuseppe Verdiego "Nieszpory sycylijskie" (1973). Inscenizacja wzbudziła jednak kontrowersje, zarzucano jej statyczność. W latach 1971-1972 prowadziła w nowojorskiej Juilliard School of Music kursy mistrzowskie.

16 września 1977 roku zmarła nagle na zawał serca w swym paryskim mieszkaniu. Jej skremowane prochy złożono na paryskim Cmentarzu Père-Lachaise, skradzione, a następnie odzyskane, zostały - zgodnie z jej życzeniem - rozsypane nad Morzem Egejskim.